



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Thesavrvs|| Locorvm|| Commvnivm|| Jvrisprvdentiaē

Barbosa, Agostinho

Lipsiæ, 1697

Cap. CXXIX. De Jurisdictione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80071)

CAP. CXXVII.

De Juramento perhorrescentia.

Axioma I.

Quoties quis justam suspicionem concipit, se non credere, quod coram hoc Judice justitiam sit consecuturus, toties praestito juramento perhorrescentia causa ad Judicem superiorem devolvitur.

Ratio: quia sic metus est, ne Judex inferior quicquam agat contra Justitiam. Ita ergo si Judex maxime faveat reo inimico meo, si magno me odio persequatur, &c. justae hae erunt causae perhorrescentiae.

Declaratio: modò tamen causae tales in specie fuerint in supplice libello allegatae. *Mev. P. 1. Dec. 193.* Conf. *dissertatio Lauterbachii de Juramento perhorrescentia & Feltmanni Tractatus de Juram. perhor.*

CAP. CXXXIX.

De Jurisconsultis. Conf. omnino Infr. de responsis JCrorum lib. 16. cap. 49.

Axioma I.

Jurisconsulti debent esse sacerdotes justitiae & eidem ac veritati semper assistere. *l. 1. ff. de just. & jur. male contra illi, qui vel in judicando vel consulendo magis personae quam justitiae favent, contra quos disputat Fichard. conf. Lat. 1. numer. 1. & conf. German. 43. numer. 10.* ideoque Servium Sulpitium laudibus maximis evehit Cicero in *Philipp. 9.* qui eum non magis juris quam justitiae consultum fuisse ait, ita ut quae proficerentur à legibus & JCrus semper ad aequitatem facilitatemque referrent, quod de hodiernis etiam requirit G. Budaeus *annot. in pand. p. 3.* quae de causa invitos etiam ad consulendum cogi possent. *post gl. in l. 2. C. de prox. sacr. serin. lib. 12. not. Bart. in l. de tutela. C. de integr. resit. min. Felin. in c. si pro debilitate de offic. deleg. Vult. 1. conf. 15. numero 4.*

II.

Quantum anima corpore & Respubl. homine est praestantior, tanto praestantior & dignior medicina est Jurisprudencia; ita post Chassan. Bodin. Heig. & alios statuit Daniel. Ott. *de jure pub. cap. 19. p. 681.* ubi limitat de JCrus veris, de quibus est. *l. 1. de just. & jur. & l. 14. C. de advoc. divers. judic.* secus quod rabulas forenses, qui sacratissimam scientiam in mercenariam artem vertunt.

III.

Jurisconsulti officium est respondere, cavere, scribere. *l. 1. C. de offic. Assess. adde sup. lib. 3. cap. 57.* Cujac. ad *L. Gallus de liber. & postb.* adeoque in jure non in facto consistit, de quo nullus JCrus respondere cogitur. *l. cum quem temere.*

79. §. 1. ff. de judic. l. mora. 32. ff. de usur. l. pen. ad. L. Fab. de plagiar. l. 2. de jur. & fact. ignor. l. 34. deneg. gest. & ibi Cujac. in Pand. l. 1. referente ipso. Cic. in Top. Unde JCrus citra ruborem posse ignorare consuetudines & statuta dicit Fichard. in conf. Germ. conf. 18. numer. 5. JCrus enim divinare non possunt. Cothman. 4. respons. 4. numer. 117.

CAP. CXXXIX.

De Jurisdictione.

Axioma I.

Jurisdictio indubio est ordinarii. *gl. in l. 1. in fin. de judic. l. 1. in pr. §. cum urbem. ff. de offic. praefect. Urbi. l. fin. ibi qui vel certe. C. ibi & apud quem Auth. habita ne fil. pro patr. Cyn. in l. si quis ex consensu. 7. C. de Episc. aud. Frider. de Senis. conf. 130. incip. factum tale est. Vult. 1. conf. 16. n. 11. vid. Dn. Parent. in diss. VVesemb. 2. q. 1.*

II.

Jurisdictio non ex eo quod revera debetur, sed quod petitur, est metienda. Costal. & Dd. *ad l. si idem cum eodem. ff. de jurisd. Jas. ad l. cum quaedam puella. 19. numer. 1. cum seqq. ff. eod. Joh. Gædd. 2. conf. Marp. 28. numer. 16.*

III.

Jurisdictio concessa, non intelligitur ex eo proprietates rei concessa. Vult. 2. conf. Marp. 30. numer. 162. quia proprietates fundorum nihil habet commune cum jurisdictione, ut ait Modestinus. *Pistor. conf. 21. numer. 75. vol. 1.* Unde & Dominium separatum quid à jurisdictione dicitur. *VVesemb. conf. 67. numer. 27.* & ut inquit Menoch. *conf. 21. n. 8. vol. 1.* haec qualitate à se separatam à rei proprietate habet.

IV.

Jurisdictio quævis in Imperatore residet. *c. 1. §. judices & §. adhaec de pace tenend. & ab ipso procedit in illos, quibus per investituram confertur in quacunque mundi parte Rol. à Vall. conf. 88. numero 10. vol. 1. Vult. 2. conf. Marp. 30. numero 90.* De jure enim Regimen Reipubl. manat uti in fonte & origine apud Principem juxta *c. in apibus. 41. 7. q. 1.* & à Principe tanquam è fonte manat ac derivatur jurisdictione in alios Alex. *in l. 1. numer. 35. Baldus. in l. more ff. de jurisd. & in c. 1. §. injuria in pr. col. 2. de pac. jur. firm. Felin. in rubr. de appell. numer. 4. Alex. conf. 16. lib. 5.* unde sicut radii solis non possunt à sole separari, ita nec jurisdictione à Rege. *Valasc. de jur. emphyt. q. 8. numer. 21.* Est enim jurisdictione per se res individua, nec in judicium communi dividundo venit, ut scilicet dividatur, nec aliàs jurisdictione in minutias fracta confundatur. *C. A. lib. 10. tit. 3. th. 14.* Ex perceptione tamen & sublevatione fructuum potest censeri dividua, ut cum plures sunt filii alicujus comitis, apud quemlibet filium jurisdictione erit in solidum, quæ fuit apud patrem, sed dividendo inter se emolumenta territoria, quibus praesunt, efficiunt dividua. *Zaf. in l. stipulationes non dividantur de V. O. numer. 14.* atque ita fructus jurisdictionales in praedictum

dictum iudicium dividendi venire possunt. C. A. d. thes. 4.

V.

Jurisdictio praescriptione longissimi temporis amittitur & praescribenti acquiritur privative, daß der ander an der Gerichtsbarkeit nichts behält. Schmid. de feud. P. 10. sect. 1. n. 132. non autem amittitur praescriptione merum imperium, si casus puniendi facinorosos se non obtulit. Gail. L. 2. obs. 60. n. 6.

VI.

Turbata Jurisdictione civitas super violatione privilegii agere potest. Conf. Argent. Vol. 1. Conf. 20. q. 3. Besold. Thes. Pract. verb. Obrigkeit.

VII.

Jurisdictio Criminalis probatur per actus criminales Zentfäll. Knichen. de Jur. territ. cap. 3. n. 389. seqq. pignorationes de cadavere occisi Schwan. Obs. Cam. 86. 87. Besold. Thes. pract. verb. Graß, Pfand.

VIII.

Concessione Castri cum Jurisdictione, mit den Gerichten / non venit merum Imperium Knichen. de Jur. territ. cap. 1. n. 281. imò nec concessione cum Jurisdictione omnimoda mit allen Gerichten und Obrigkeiten M. Steph. de Jurisd. L. 1. cap. 2. num. 9. 10. multo minus veniunt regalia, etiam si adjecta sit clausula mit allen Herrlichkeiten / Rechten und Gerechtigkeiten. wid. Rosenthal. de feud. cap. 5. concl. 7. Besold. Thes. Pract. verb. Gericht.

IX.

Cuicunque competit exactio Gallinae, des Reuchhuhnes / illi competit in praedio isto moribus Germaniae alta Jurisdictio. Cujus ratio videtur esse, quia gallinae in altum evolare ibique requiescere solent, hinc altitudinem juris quali designant. Conf. Webner. in observat. Pract. voc. Saffnachts-Zühner.

X.

Jurisditionem omnimodam qui habet, universalem habere videtur. gl. in Clem. c. 1. ver. omnimodam de for. compet. Felin. in c. auditis. num. 13. de praescript. Vult. 3. conf. 19. numero 10. Qui enim habet territorium, praesumitur habere jurisdictionem, & qui jurisdictionem habet in genere, omnes ejus species habere praesumitur. Genus namque includit omnes ejus species potentia, nisi alius quasdam species se habere dicere possit. Bart. & Alciat. in l. pupillus. §. territorii. ff. de V. S. per text. in l. 1. ff. de offic. ejus, cui mandat. est jurisd. Auth. de defens. civil. §. iusjurandum. Conf. Arg. i. conf. 19. num. 29.

XI.

Jurisditionis distincti sunt modi nec ab una specie ad alteram colligere licet. Jaf. in Imperium. ff. de jurisd. Bertachin. de Gabell. c. 11. n. 1. Chastan. in consuet. Burg. rubr. des justices. verb. & droits. num. 96. Zaf. conf. 16. n. 58. lib. 2. Alex. conf. 68. num. 18. vol. 2. Myns. conf. 16. num. 11. Meichsner. decis. 4. num. 170. tom. 2. & decis. 17. n. 19. decis. 27. num. 18. tom. 4. Victor. disp. de caus. Exemp. Imper. concl. 34.

XII.

Jurisditiones non debent confundi. c. perve. nit. 39. n. q. 1. l. nemo. 4. C. de jurisdict. & ibi gl. verb. auxilium. Guid. decis. 436. n. 3. Gail. 2. d. P. P. obs. 17. n. 5. Separatae enim jurisdictiones se paratos requirunt iudices. c. 2. licet. ex suscepto. 10. de for. compet. §. in super. 2. vers. praeterca de prohib. feud. alien. per Frider.

XIII.

Jurisdictio quae secundum quid non existit in substantia, multo minus potest consistere in qualitate. l. actor. 23. C. de probat. ubi Bald. Jaf. in l. ejus qui §. quid si stipulatus. n. 3. si cert. petatur. Conf. Arg. i. conf. 11. n. 97.

XIV.

Quicquid est intra fines jurisdictionis, dicitur esse sub jurisdictione dominantis. Socin. in conf. 127. vers. 4. & ult. col. 3. vol. 1. Afflict. in c. ad hac not. de pac. juram. firmand. Pacian. 36. num. 46.

XV.

Jurisditionis fundamento sublato quicquid superstruitur corrumpitur. l. Ego tecum. 26. ff. de Except. rei jud. 101. tit. C. si a non compet. jud. Dd. in l. fin. C. de Except. Vult. 3. conf. Marp. 35. num. 45. Et ubi jurisdictionis statuentium cellat, ibi statuti dispositio non obtinet l. fin. ff. de jurisd. l. 1. fin. C. de susp. tut. Gail. 2. obs. 124. num. 5.

XVI.

Jurisdictio est jus transmissibile. c. venerabilis. 13. qui fil. sint legitim. Bald. in l. 1. C. de emancip. liber. l. mandati. C. mand. l. 1. C. de oper. libert. Bart. in l. non ambigitur. ff. de LL. Boer. decis. 204. in fin. quod de jurisdictione ex moribus hodiernis definita accipiendum esse, quae jurisdictionem, die Gerichte und Botmäßigkeit / castro coherere & ad heredes transire per tradita Gail. 2. obs. 2. num. 16. observavit Ampl. Dn. D. Tabor. in quest. Wesenb. disp. 2. q. 4. Unde & jurisdictionem inesse in territorio passivè & materialiter veluti in reinanimata, in Magistratus verò persona formaliter & activè tanquam in subiecto animato notarunt, Bald. in l. 1. §. initio. num. 2. de offic. praefect. urbi & in §. ad hoc num. 5. & 6. de allodis. Jaf. in l. 1. num. 15. de jurisdict. Boer. decis. 227. num. 7. Hier. de Mont. in tract. fin. reg. c. 11. n. 15. imò & indubio jurisdictionem potius coherere territorio quam personae extendunt. Bart. in l. inter. 29. de acquir. dom. & conf. 189. primo quaesitum. num. 2. Wesf. in paratit. ff. de jurisdict. num. 10. Gail. d. obs. 2. num. 16. Menoch. 3. de praesumpt. 97. n. 48. quod procedere si loquamur de ea jurisdictione, quae personae cum territorio in consequentiam, ut hodie fieri solet, conceditur. Reincking. lib. 1. de R. S. & E. class. 5. c. 1. num. 8. secus verò esse si fermo sit de jurisdictione jure Magistratus & officii ut apud veteres competentem quam personis coherere, limitavit Dn. D. Tabor. dict. disp. 2. q. 10.

XVII.

Jurisdictio ordinaria morte mandantis non finitur. Wesenb. in parat. ff. de jurisdict. num. 14. Treut. 1. disp. 3. th. 12. lit. a. Alex. in l. more. ff. de jurisdict. Ut enim morte Proconsulis legatus ejus non amittebat jurisdictionem, Bocet. cl. 5.

el. 5. disp. 10. in fin. ita nec iste. conf. Paurmeist. de jurisd. cap. ult. Dn. Parens disp. VVesenb. 1. n. 15. Ubi declarat, verum esse quoad jurisdictionem propriam seu hereditario competentem, non verò quæ Magistratus jure concessa & à primaria orta est, & in specie mandata dicitur. l. 6. ff. de jurisd. adde VVesenb. d. num. 14. & post eum Ungepaup. in not. ad dict. tit. verb. maxime de jurisd.

XVIII.

Jurisdictionem concedens inferiori intelligitur eam indubio non privative sed cumulative concessisse. Panorm. in c. Pastoralis. numero 6. exir. de offic. ordinar. adeo ut eadem potestas & jurisdictionis superiori adversus homines sui Vasalli etiam competat juxta regulam, si vinco vincentem te, multo magis te vinco. cap. auctoritate. 7. exir. de Concess. prebend. in 6. l. de accessio. nibus. 14. §. itaque vers. nam qui me potior. ff. de temp. prescrip. & sic cumulative concurrens superior cum inferiore circa jurisdictionem, nisi illa per inferiorem fuerit preventa. Dec. conf. 3. numero 3. Rip. de peste. c. de remed. preservativ. num. 60. Brun. conf. 47. n. 3. Menoch. de arb. jud. quæst. lib. 1. q. 40. num. 3. Carpz. p. 3. quæst. crim. 109. num. 95.

XIX.

Jurisdictionis non presumitur sed probanda est. Bald. in l. prohibitum. C. de jur. fisci. num. 11. quia jurisdictionis est qualitas quædam accidentaliter, quæ homini naturaliter non inest, sed ita competit uni & non alteri, ideo probanda. gl. & Dd. in cap. si forte. verb. scientie. de Elect. in 6. Conf. Arg. 1. conf. 31. num. 3.

XX.

Ea quæ jurisdictionis sunt, illa etiam possunt præscribi. Goeden. conf. 39. f. 131. num. 55. l. viros. §. C. de offic. divers. off. lib. 12. Bald. in l. fin. C. de prescrip. long. temp. Boer. decis. 227. n. 9. per c. ex literis. 7. de jure patronat. Francisc. Balb. in tract. de prescrip. n. 2. p. 5. q. 1. 2. 3. Innocent. in c. dilectus. 2. de cap. Monach. n. 3. VVesenb. in parat. ff. de jurisd. num. 12.

Limita, nisi in suprema, hæc enim præscribi non potest. arg. l. competet. C. de prescrip. 30. ann. Joh. Andr. in c. 1. de Cler. egrotant. lib. 6. Unde non posse præscribi, ne appelletur ad Principem, quia hoc ad summam jurisdictionem pertinet, ait Bald. in Auth. quas actiones. num. 4. C. de SS. Eccles. nec princeps poterit (licet maxime velit) concedere privato suam supremam jurisdictionem. Bald. in l. 1. §. in initio ff. de offic. prefet. Urb. num. 6. vid. Valasc. de jur. Emph. c. 8. num. 29.

XXI.

Jurisdictionis voluntariæ quæ sunt, exerceri possunt etiam in alieno territorio. l. 2. ff. de offic. proconsul. l. 7. C. de Emancip. liberor. Innocent. in c. novit. de offic. legat. & in cap. quæ fronte. 25. de appell. clem. 1. de for. compet. ubi nominatim refertur de Rege Romanorum, quod militem creaverit in Senatu Parisiensi, add. Tiraq. de nobilit. c. 6. num. 26. v. Laurent. Sylvan. de recognit. feud. quæst. 19. n. 8. & seq. Intellige quoad proprios subditos vel eos, qui proprio consensu prorogare pos-

sunt jurisdictionem & quoad res in sua potestate existentes. d. c. novit. de offic. legat. Covar. de matrim. p. 2. cap. ult. num. 44. Arnif. lib. 2. de Major. c. 2. num. 8.

CAP. CXXX.

De Jurisprudencia.

Axioma I.

Quæcunque res ita comparatae sunt, ut leges de iis ferri illisque applicari possint, illa spectant ad Jurisprudenciam.

Ratio: quia Jurisprudencia finis est in actiones hominum iustitiam inducere; res ergo aptæ esse debent, ut leges de iis ferri illisque applicari possint, cum Lex sine applicatione sit otiosa.

Exempl. ergo ad Jurisprudenciam pertinent res divinae quoad cultum externum, non verò res impossibiles, quia earum nulla est obligatio vid. L. Generaliter novimus 26. ff. de V. O.

Limita: modò res moraliter fuerint licitæ.

II.

Quatenus Res Divinae externis expediuntur, eatenus sunt objectum Jurisprudenciae.

Ratio est in axioma. anteced. ita ergo ad Principem spectat administratio impensarum ad cultum divinum requisitarum, inspectis in acta ecclesiae, vocatio ministrorum, convocatio Synodorum, Jus circa disciplinam in Ecclesia, Jus condendi statuta de rebus circa religionem, & ejusmodi statutis vim legum Civilium addendi, & in genere disponendi de omnibus iis, quæ religionem circumstant, ordinemque ac decus spectant. vid. Sam. Pufendorffii tractatus de Habitu Religionis Christiane ad vitam civilem. Conf. Brunnemann. Jus Eccles. Lib. 1. cap. 1. §. 6. & cap. 2. §. 2. & 14.

III.

Quæcunque res jure divino morali non habent certam determinationem, illa subjectæ sunt decisioni principis, & consequenter spectant ad objectum Jurisprudenciae.

Quia ubi desinit Legislator divinus, ibi incipit Legislator humanus sive Princeps, quippe qui est cultus utriusque Tabula. Poterit ergo princeps venationem privatis auferre, non verò adulteria concedere.

Limita: possunt tamen illa, quæ jure divino decisa sunt, legibus civilibus (1.) juberi, (2.) determinari, (3.) exasperari. Brunnem. de Jure Eccles. L. 1. cap. 2. num. 34.

CAP. CXXXI.

Jus.

Axioma I.

Jus totum consistit aut in acquirendo aut conservando aut minuendo. l. ult. ff. de LL. intellige